

บทที่ 7

บทสรุปและข้อ เสนอแนะ

รัฐวิสาหกิจ เป็นองค์กรกระจายอำนาจตามกิจการในการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งรัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อเข้าไปแทรกแซงในทางเศรษฐกิจตามวัตถุประสงค์และเหตุผลต่าง ๆ ของประเทศ การกิจดังกล่าวจึงเป็นภารกิจที่เพิ่มขึ้นจากภารกิจในทางปกครองโดยแท้ โดยหลักแล้ว รัฐวิสาหกิจจึงเป็นนิติบุคคลที่มีรูปแบบและวิธีการดำเนินการในลักษณะเดียวกับธุรกิจเอกชน เพื่อให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารงานสามารถแข่งขันและแทรกแซงทางเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจได้ ฐานะของรัฐวิสาหกิจจึงเท่าเทียมกับเอกชนอื่นทุกประการ

อย่างไรก็ดี โดยที่การจัดตั้งรัฐวิสาหกิจนั้นจะต้องมีเหตุผลในการบริการสาธารณะอันเป็นไปเพื่อประโยชน์มหาชนสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจจึงต้องอยู่ภายใต้หลักบริการสาธารณะ ซึ่งจะต้องมีความต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เสมอภาค และความทันสมัยในการดำเนินการ รัฐวิสาหกิจจึงอาจได้รับสิทธิพิเศษเพื่อช่วยให้การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งได้ สิทธิพิเศษที่อาจได้รับจึงเป็นการยกเว้นจากหลักการดังกล่าว จึงต้องมีอย่างจำกัดตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริง

การให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจ จึงเป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีความสำคัญในการสนับสนุน การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจให้สำเร็จและ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ภายใต้ประโยชน์ของมหาชนเป็นหลัก

การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้การจัดกลุ่มรัฐวิสาหกิจตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2527 ซึ่งเป็นการจัดกลุ่มตามวัตถุประสงค์และที่มา เพื่อกำหนดนโยบายต่อรัฐวิสาหกิจออกเป็น 5 ประเภท เป็นหลักในการรวบรวมสิทธิพิเศษตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีต่าง ๆ ดังนี้

- ประเภทที่หารายได้ให้รัฐ
- ประเภทที่เป็นสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
- ประเภทที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐ ได้แก่ สถาบันการเงิน การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ เกษตรกรรมและพาณิชยกรรม และส่งเสริม

- ประเภทที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เดิมเพื่อความมั่นคงของประเทศ
- ประเภทที่ดัดขึ้นหรือได้มาด้วยเหตุผลอื่น

ทั้งนี้ สามารถสรุปสิทธิพิเศษที่รัฐวิสาหกิจได้รับ ได้เป็น 4 ประการ คือ

1. สิทธิพิเศษทางการเงินและภาษีอากร ซึ่งได้แก่ การให้ความช่วยเหลืออุดหนุนทางการเงิน และการลดภาระภาษีอากรแก่รัฐวิสาหกิจ
2. สิทธิพิเศษที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ทั้งในทรัพย์สินของรัฐวิสาหกิจ และการใช้สอยทรัพย์สินของบุคคลอื่น เช่น การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงการใช้ที่ราชพัสดุของทางราชการ
3. สิทธิพิเศษในการจำกัดเสรีภาพในการดำเนินกิจการของเอกชนอื่น โดยการผูกขาดการดำเนินกิจการ และการกำหนดเงื่อนไขอื่น ๆ ในการประกอบกิจการของเอกชนอื่น
4. เอกสิทธิในการใช้อำนาจมหาชนอื่น นอกเหนือจากที่ได้กล่าวถึงมาแล้วในข้อ 1 - 3 โดยเฉพาะในข้อ 2 เรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สิน

การให้สิทธิพิเศษทั้ง 4 ประการ พบว่าได้ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบหลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. การแบ่งประเภทรัฐวิสาหกิจตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2527 ซึ่งใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายต่อรัฐวิสาหกิจดังกล่าว นั้น มิได้เป็นตัวกำหนดกรอบหรือขอบเขตการให้สิทธิพิเศษตามกฎหมายแต่ประการใด รัฐวิสาหกิจในกลุ่มประเภทเดียวกันจึงอาจได้รับสิทธิพิเศษแตกต่างกัน โดยมีแนวโน้มที่จะเป็นไปตามกฎหมายที่จัดตั้ง ประกอบกับลักษณะและความจำเป็นในการดำเนินกิจการของแต่ละรัฐวิสาหกิจ ปรากฏรายละเอียดในสรุปการให้สิทธิพิเศษตามตารางสรุปการให้สิทธิพิเศษแต่ละประเภทในบทที่ 3-6 การให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจจึงมีความสับสน และกล่าวได้ว่ายังไม่มียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับกำหนดกรอบในการพิจารณาการให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่รัฐวิสาหกิจ
2. การให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจหลายกรณี ยังมีความไม่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการจัดตั้งและดำเนินการขององค์กรรัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะในเรื่องความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารงานของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งควรจะเป็นเช่นเอกชน แต่การให้สิทธิพิเศษกลับทำให้รัฐเข้าไปควบคุมดูแลการตัดสินใจและตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจในลักษณะเดียวกับการควบคุมดูแลส่วนราชการมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ ควรเป็นการตรวจสอบ

และประเมินผลในทางเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับธุรกิจเอกชน ดังนั้น จึงควรรักษาวิสาหกิจพึ่งพาตนเองทางการเงินมากที่สุด แต่อย่างไรก็ดี การที่ทรัพย์สินของวิสาหกิจบางแห่งได้รับการคุ้มครองไม่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี ก็กลายเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วิสาหกิจขาดความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการ และทำให้เอกชนไม่ประสงค์จะติดต่อทางธุรกิจกับวิสาหกิจนั้น เพราะวิสาหกิจเหล่านั้นไม่อาจใช้ทรัพย์สินของตนเองเป็นหลักประกันการก่อหนี้ใด ๆ ได้ จึงต้องพึ่งพาความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ก่อให้เกิดเป็นภาระทางการคลังของรัฐบาล ทำให้ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเต็มที่ ปรากฏรายละเอียดในบทที่ 3 : ผลกระทบต่อหลักความเป็นอิสระในการดำเนินการ และภาระทางการคลัง และบทที่ 4 : การให้สิทธิพิเศษที่เกี่ยวกับทรัพย์สินกระทบต่อหลักบริการสาธารณะ และต่อภาระทางการคลัง

3. การให้สิทธิพิเศษแก่วิสาหกิจ ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินกิจการของวิสาหกิจนั้น ๆ ดังนี้

(1) ปัญหาในเรื่องของประสิทธิภาพของวิสาหกิจ โดยเฉพาะกับวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการแข่งขันกับเอกชนอื่น การจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการของเอกชนอื่น หากมีผลให้สินค้าไม่มีคุณภาพ ราคาแพง และการบริการที่ไม่ดี ฯลฯ แล้ว ก็น่าจะสะท้อนให้เห็นถึงการขาดประสิทธิภาพของวิสาหกิจที่ได้รับสิทธิพิเศษเหล่านั้น ซึ่งผลเสียหายในที่สุดจะตกแก่ประชาชนส่วนรวมได้ ปรากฏรายละเอียดในบทที่ 5 : ผลกระทบต่อแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของวิสาหกิจในการแข่งขันกับเอกชน

(2) เป็นปัญหาต่อต้นทุนการดำเนินกิจการของวิสาหกิจ การให้สิทธิพิเศษอาจทำให้การดำเนินกิจการของวิสาหกิจไม่สะท้อนให้เห็นถึงต้นทุนที่แท้จริง มีผลต่อการบริหารงานของวิสาหกิจ การคำนวณอัตราค่าบริการ และการจัดสรรกำไรสุทธิในแต่ละปีได้ เช่น การยกเว้นไม่คิดค่าธรรมเนียมในการค้าประกันการก่อหนี้ให้กับวิสาหกิจทั้ง ๆ ที่มีกฎหมายกำหนดให้เรียกเก็บได้ หรือการที่รัฐจ่ายค่าเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่วิสาหกิจต่าง ๆ แทนที่วิสาหกิจที่จัดทำกิจการเหล่านั้นจะจ่ายเอง เป็นเหตุให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายของวิสาหกิจดังกล่าวคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง และเป็นการนำเงินภาษีอากรไปใช้กับผู้ใช้บริการวิสาหกิจเหล่านั้น ซึ่งมีใช้เพื่อประโยชน์ของคนทั้งประเทศ อาจทำให้ผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับน้อยกว่าประโยชน์ของวิสาหกิจเอง และเป็นภาระทางการคลัง ปรากฏรายละเอียดในเรื่องค้าประกันค่าธรรมเนียมการค้าประกันในบทที่ 3 และการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในบทที่ 4

(3) ปัญหาการคุ้มครองทรัพย์สินของรัฐวิสาหกิจ นอกจากที่กล่าวแล้วในข้อ 2 ยังทำให้รัฐวิสาหกิจเหล่านั้นไม่อาจใช้ทรัพย์สินของตนเองเป็นหลักประกันการก่อหนี้ และ ทำให้เอกชนไม่ประสงค์จะดำเนินธุรกิจกับรัฐวิสาหกิจเหล่านี้ เพราะไม่มีหลักประกันให้กับเอกชนได้ ซึ่งโดยแท้จริงของการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจให้มีสภาพบุคคลต่างหากจากกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ก็เพื่อให้รัฐวิสาหกิจสามารถบริหารทรัพย์สินได้ด้วยตนเอง เช่นเดียวกับทรัพย์สินของเอกชน การคุ้มครองดังกล่าวจึงเป็นเพียงข้อยกเว้น ซึ่งจะต้องมีอยู่อย่างจำกัด ทั้งนี้ การให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจเหล่านั้น จึงไม่สอดคล้องกับหลักบริการสาธารณะและทำให้รัฐวิสาหกิจไม่สามารถดำเนินกิจการได้อย่างคล่องตัว รวมถึง เป็นการลดหลักประกันในการประกอบธุรกิจในระบบ เศรษฐกิจของรัฐวิสาหกิจเองด้วย

ปรากฏรายละเอียดในบทที่ 4 : ปัญหาต่อหลักบริการสาธารณะและผลกระทบต่อการค้าและการดำเนินการ จึงควรจำกัดแต่เฉพาะทรัพย์สินที่ใช้ในการบริการสาธารณะอย่างแท้จริงเท่านั้น

4. การให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อการค้าเสรีภาพของประชาชนในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

(1) ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เสมอภาคในการปฏิบัติของรัฐ ที่แตกต่างกัน ระหว่างเอกชนและรัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจที่ประกอบกิจการ เช่นเดียวกับเอกชนอื่น หรือไปจำกัดการประกอบกิจการของเอกชนอื่น ทั้งนี้ สิทธิเสรีภาพในการประกอบกิจการของบุคคลนั้นได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ได้กำหนดรับรองและคุ้มครองสิทธิดังกล่าวไว้ แม้จะมีข้อยกจำกัด แต่การให้สิทธิพิเศษซึ่งไปกระทบต่อการคุ้มครองดังกล่าวก็จะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง ภายใต้ข้อยกจำกัดที่ได้รับนั้น ๆ ด้วย

ปรากฏรายละเอียดในบทที่ 3 : ผลกระทบต่อหลักความเสมอภาค และบทที่ 5 : ผลกระทบต่อหลักความเสมอภาคและความชอบด้วยกฎหมาย

(2) ปัญหาในเรื่องความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้สิทธิพิเศษ หรือการมีอำนาจมหาชนต่าง ๆ ในเรื่อง

- คำบังคับของมติคณะรัฐมนตรีตามกฎหมาย ปรากฏรายละเอียดในบทที่ 5 : ความชอบด้วยกฎหมายในการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี

- ปัญหาการตรวจสอบและการควบคุมดุลยพินิจของรัฐวิสาหกิจในการใช้อำนาจมหาชนต่าง ๆ ซึ่งแม้จะมีการตรวจสอบและเยียวยาในชั้นหนึ่งโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา แต่โดยระบบศาลไทยที่ถือว่าศาลยุติธรรมเป็นศาลสูงสุดของประเทศเพียงศาลเดียว

การตรวจสอบและความคุมดั่งกล่าวก็ยังไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดทำบริการ
 สาธารณะในรูปแบบของรัฐวิสาหกิจอย่างแท้จริง ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจต้องใช้อำนาจมหาชน
 ในการดำเนินการ การพิจารณาในประเด็นดังกล่าวหากมีข้อพิพาทขึ้นสู่ศาล ศาลมักจะใช้หลัก
 กฎหมายแพ่งมาเป็นหลักในการพิจารณาตัดสิน และในกรณีที่ เป็น เรื่องดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร
 ศาลก็จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวหากมิใช่การกระทำที่เกินขอบอำนาจ การให้สิทธิพิเศษหรือ
 เอกสิทธิในการใช้อำนาจมหาชนแก่รัฐวิสาหกิจ นอกจากจะต้องเป็นไปตามหลักบริการ
 สาธารณะแล้ว การควบคุมตรวจสอบก็ควรจะต้องมีระบบการควบคุมที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
 เพื่อให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนได้รับการคุ้มครองและขณะเดียวกันประโยชน์ของสาธารณะ
 ไม่ถูกละเลย ปรากฏรายละเอียดในบทที่ 6

5. ปัญหากระทบต่อการดำเนินนโยบายการค้าเสรีของรัฐ ปรากฏรายละเอียด
 ในบทที่ 5 : ผลกระทบต่อนโยบายการค้าเสรี

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหา

จากปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่า เป็นผลมาจากความไม่ชัดเจน
 และไม่ได้ใช้หลักบริการสาธารณะในการกำหนดสิทธิพิเศษต่าง ๆ ให้แก่รัฐวิสาหกิจ เพื่อ
 แก้ไขปัญหาและความสับสนดังกล่าว การกำหนดสิทธิพิเศษให้แก่รัฐวิสาหกิจจึงควรใช้หลัก
 บริการสาธารณะเป็นหลัก โดยพิจารณาการดำเนินกิจการนั้น ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการ
 สาธารณะหรือไม่ นอกจากนี้ ในส่วนปัญหาอื่น ๆ เห็นสมควร

1. ตรวจสอบลักษณะการดำเนินกิจการของรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ในปัจจุบันว่า
 แตกต่างจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจประการใด โดยพิจารณาว่า

1) วัตถุประสงค์ดั้งเดิมในการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจนั้น ยังมีความจำเป็นและ
 เหมาะสมกับภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจปัจจุบันมากน้อยเพียงใด หากปรากฏว่าความจำเป็น
 ดั้งเดิมหมดสิ้นไปแล้ว เช่น เดิมจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นผู้นำในการประกอบอาชีพนั้นแก่เอกชน
 ปัจจุบันปรากฏว่าเอกชนสามารถดำเนินการได้ดีกว่า รัฐก็ควรยกเลิกกิจการนั้นเสีย หรือ
 แปรรูปไป เป็นของ เอกชน

2) การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ ได้แบ่งบทบาทในทางเศรษฐกิจของตน
 ไปจากบทบาทเดิม (วัตถุประสงค์และความจำเป็นดั้งเดิม) ก็จะต้องพิจารณาว่า การ
 เปลี่ยนแปลงดังกล่าวเหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่สาธารณะต่อไปหรือไม่ และจะต้อง

มีการปรับ เปลี่ยนการให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจดังกล่าวให้ เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงาน และสอดคล้องกับหลักบริการสาธารณะในการจัดตั้งองค์กรกระจายอำนาจตามกิจการ ในการ เข้าไปแทรกแซงทาง เศรษฐกิจอย่างแท้จริง

2. การให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจในการจัดให้บริการสาธารณะ จึงควร ปรับ เปลี่ยนให้ เป็นไปตามหลักการและแนวความคิดของการจัดบริการสาธารณะในรูปแบบของ องค์กรกระจายอำนาจตามกิจการดังนี้

1) กฎหมายที่ให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจ จะต้อง เป็นกฎหมายที่ผ่านการ พิจารณาโดยสภานิติบัญญัติ หรือที่ออกตามความในกฎหมายที่สภานิติบัญญัติกำหนดไว้ เท่านั้น เนื่องจาก เป็น เรื่องที่กระทบต่อมหาชนโดยรวม และเป็น การกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของ ประชาชน

การกำหนดสิทธิพิเศษให้แก่รัฐวิสาหกิจในรูปแบบอื่น โดยเฉพาะในรูปแบบของ มติคณะรัฐมนตรี จึงไม่สามารถกระทำได้ เพราะมติคณะรัฐมนตรีไม่มีค่าบังคับอย่างกฎหมาย ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นการบังคับต่อส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งถือกันว่าเป็น เรื่องการใช้ คุลยพินิจของการบริหารงบประมาณภายในนั้น หากมีผลกระทบทำให้การบริหารงบประมาณ ผ่านดิน เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการะทางการคลังของส่วนราชการ ก็ไม่ สมควรจะให้สิทธิพิเศษดังกล่าว โดยเฉพาะ เมื่อผลกำไรของรัฐวิสาหกิจมิได้นำส่งคลังทั้งหมด เช่น ส่วนราชการ เพราะจะต้องมีการจัดสรรผลกำไรก่อน

2) การให้สิทธิพิเศษจะต้องเป็นไปอย่างจำกัดเท่าที่จำเป็น เพื่อให้รัฐวิสาหกิจ ดำเนินการให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์เท่านั้น เพราะสิทธิพิเศษดังกล่าวมีผลกระทบต่อมหาชน โดยเฉพาะสิทธิพิเศษ เป็น เพียงข้อยก เว้นของหลักการจัดตั้งองค์กรกระจายอำนาจตามกิจการ ที่โดยปกติจะต้องเท่าเทียมกับเอกชนทุกประการ เช่น การให้ความคุ้มครองต่อทรัพย์สินของ รัฐวิสาหกิจ ก็ควรจะต้องคุ้มครองต่อทรัพย์สินที่มีผลโดยตรงต่อการบริการสาธารณะ เท่านั้น

3) การให้สิทธิพิเศษจะต้องมีความชัดเจน ทั้งนี้ ควรจะกำหนดไว้ในที่ เดียวกัน เช่น ในกฎหมายจัดตั้ง เพื่อให้เอกชนสามารถตรวจสอบ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการ ตีความขยายจน เกินขอบ เขตของสิทธิพิเศษที่ได้รับจนกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชน

3. แกไขและปรับปรุงการบริหารงานภายในของรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการแข่งขันกับผู้อื่น และได้รับสิทธิพิเศษจากรัฐ แต่มีผล การดำเนินงานขาดทุน ทั้งนี้ โดยการลดและยกเลิกการให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจเหล่านั้น

อย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้รัฐวิสาหกิจดังกล่าวปรับปรุงคุณภาพของตนเอง หากยังมีผล
การดำเนินงานที่ขาดประสิทธิภาพอยู่ รัฐก็ควรจะต้องพิจารณาการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้น หรือ
ยกเลิกไป เพื่อมิให้เป็นภาระทางการคลัง

4. เร่งรัดพัฒนาหน่วยงานที่มีความรู้ความชำนาญในทางกฎหมายปกครอง และ
ความสำคัญของการกระทำในการปกครองของรัฐวิสาหกิจ เพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของ
ประชาชนที่ถูกระทบจากการให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจจะต้องกระทำอย่างจริงจัง

5. และเพื่อให้การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจที่แข่งขันกับเอกชนอื่น เป็นการ
แข่งขันอย่างแท้จริง รัฐจึง

1. ไม่ควรผลักภาระงานของทางราชการไปให้รัฐวิสาหกิจ แต่หากมีรัฐ
จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. ควรยกเลิกการให้สิทธิพิเศษที่ก่อให้เกิดการได้เปรียบจากการค้าปกติ
เช่น

(1) การยกเว้นภาษีให้แก่รัฐวิสาหกิจ เพราะขัดต่อหลักความเสมอภาค
ในการดำเนินงานต่อเอกชนอื่น

(2) การยกเว้นค่าธรรมเนียม

(3) การยกเว้นค่าเช่าที่ราชพัสดุ เป็นต้น

เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจแข่งขันกับธุรกิจของเอกชนอย่างแท้จริง และก่อให้เกิด
การพัฒนาระบบการแข่งขันอย่างเสรีขึ้นในระบบเศรษฐกิจของไทย

6. รัฐวิสาหกิจควรจะต้องมีการเตรียมตัวสำหรับบทบาทตามนโยบายการค้าเสรี
และการเปิดตลาดการค้าของไทยในระบบเศรษฐกิจโลกต่อไปในอนาคต ซึ่งควรจะต้องมีการ
ศึกษาเพื่อหาแนวทางต่อไป